

Szobormosdatás

Délután a Múzeum-kertben sétálunk. Micsoda érdekesség van itt? Még nem jöttek vissza a diákok, még nem járnak szerteszét a litografált jegyzetekkel, mozgó szájjal, lázasan tanulva az őszi vizsgákra, a francia nevelőnők is máshová vezetik a kis bébéket, még minden elhagyott. A fák lassan, fázékonyan zúgnak. Künn, a körúton még augusztus van, de ide már beszállt az ősz.

A csendben egyszerre csak mozgolódás támad, ott, ahol márványtalapzatán komolyan és közönyösen trónol a bronz Arany János. Két szolga jelenik meg a kertben. Az egyik kezében csöbör, tele vízzel, a másikéban sörtekefe. Figyelem, mit tesz a két ember. Lassan és óvatosan fölmásznak a szobor kőalapzatára, s kicsit szégyenkezve s zavartan megállnak ott, közvetlen Toldi Miklós és Piroska mellett. Most ők is mellékalakjai a szobornak. Látszólag érzik a dolog fontosságát, és miután félszegen feltúrték a kabátjuk ujját, belemártják a keféket a vízbe, és aztán nosza, nekiesnek a szobornak. Az érdes súrolókefe harsog, a szutykos lé csurog lefelé, a csöbör átlátszó vize feketévé válik. Keményen dolgozik a két legény, hogy szinte izzad belé. A borbélynak az a szerencséje, ha a király borostáit borotválja. Vajon tudja-e ez a két fővárosi szolga, hogy kit mosdat?

Nézem tovább a groteszk jelenetet. A szobor, mintha karikatúrává válnék, csupa víz, szinte tüszköl a mosdástól. Végigmosták már a lábát, a bronzruháját, a karját, az arcát és a tömzsi bajuszát. Nagyon poros volt az idei nyár. A nyári viharok piszka most leolvad róla, és a szobor, mintha gőzben pácolódnék, vastag csöppeket verejtékezik. Egy-egy vízcsöpp gurul le a szájáról, az álláról, a mellényéről. Olyan szomorú és komikus ez a szobor. De annyira illik a jelenet a költőnek a fájó humorához és melankóliájához, hogy az ember mosolyogva, sokáig élvezi, és érzi benne magát a vaskos kontrasztokat kedvelő, nagyon is emberi poétát. Bizony, a csizma elszakad, és az örökkévalóság kosztümjét is csak meg kell tatarozni. Egész csomó ember bámulja. A szolgák pedig tovább sikálják, fürdetik, subickolják a bronz költőt, hogy a derült őszi napokon és a havas téli reggeleken comme il faut ruhában fogadhassa tisztelőit.

Egy kisdíák tátott szájjal áll előtte. Arra gondol bizonyára, hogy az iskolában, az irodalmi órákon másképpen képzelte el a halhatatlanságot.

(*Világ*, 1912. augusztus 25. – *Á*, 601–602. old.)